GAZETA KRAKOWSKA

Nro 15.

Z KRAKOWA DNIA 19 LUTEGO 1823 ROKU WE SRODĘ.

— *Z Krakowa.* —

W dalszym ciągu *siedmnastego* Posiedzenia Seymu Rzeczypospolitey Krakowskiey dnia 23 Grudnia 1822 roku.

Reprezentant *Mąkólski* Prezyduiący w Kommissyi Skarbowey, z powodu niezłożonych Kommissyi Skarbowey rachunków Akademickich z r. 1821/22 uczynił wniosek o stósowne przedstawienie do Senatu.

Marszałek Seymu oznaymił, iż wniesione przedstawienie do Senatu nie nastręczy inney odpowiedzi iak tę, że śmierć Kassyera Akademickiego stała się przeszkodą załatwienia rachunków w porządku Statutem urządzaiącym Rachunkowość wskazanym, któren Kassyer mimo uczciwego i rzetelnego Charakteru, nie będąc wprawiony do form Rachunkowości, zostawił takowe na karby familii i odpowiedzialność z Kaucyi. Familia zaś z pozostałych dokumentów ułożywszy rachunek złożyła go Senatowi wczasie zbliżaiącego się Seymu, a tak Bióro Rachuby zaięte sprawdzeniem tychże rachunków, i prostuiąc go do form Urządzeniem rachunkowości wskazanych, przyszłey Reprezentacyi przysposobi możność załatwienia onychże.

Reprezentant *Soczyński* powołuiąc Artykuł X. Konstytucyi oświadczył, iż Zgromadzenie Reprezentantów ma tylko obowiązek roztrząsania rocznych rachunków Administracyi publiczney, niemoże zatem zostawiać przyszłey Reprezentacyi załatwienie zaległości, i gdy od r. 1815 wszystkie rachunki połączone nie są załatwione, radził ustanowienie Kommissyi któraby po za Seymem załatwieniem tych rachunków zaięła się.

Marszałek Seymu wniesienie powyższe ustanowienia Kommissyi po za Seymem urzędować maiącey, znayduiąc za ponowienie przedstawień przez zeszłe Seymy Senatowi czynionych, odwołał się do odpowiedzi Senatu natrafiaiącey na niemożność dopuszczenia takowego działania, gdy Konstytucya nie obeymuie Władzy, któraby między Seymem a Seymem mogła działać udzielnie.

Reprezentant *Soczyński* podobnąż niekonstytucyiność znaydował w zostawieniu przyszłey Reprezentacyi rachunków zaległych, gdy tey tylko załatwienie rocznych przez Konstytucyą iest wskazane.

Gdy Marszałek Seymu zostawił woli Izby Prawodawczey załatwienie wnie-

sienia Kommissyi Skarbowey co do niezłożonych rachunków Akademickich.

Reprezentant *Mąkólski* Prezyduiący w Kom: Skarbowey tłomaczył konieczność Kommissyi Skarbowey w przedstawieniu Jzbie Prawodawczey zaszłey okoliczności co do niezłożonych rachunków Akademickich, między innemi z tey szczególney uwagi, ażeby przyszła Reprezentacya nie przypisała nieczynności Kommissyi Skarbowey przez skutek nie załatwienia rachunków, przyczym Mowca przywodząc działalność Członków Reprezentacyi po za obręb trwania Seymu, iak to stwierdza skład Sądu Naywyższego, zostawiał Senatowi inicyowanie szczególnego środka do załatwienia odnawianey każdey prawie Reprezentacyi materyi zaległych rachunków, które lubo nie są skutkiem działań Senatu, udowodniaiącego należny pośpiech i gotowość w rachunku z szafunku grosza publicznego, iednak Kommissyia Organizacyyna zatrzymawszy pierwsze rachunki, z połączenia się dalszych, zostawiła Reprezentacyom niemożność załatwienia.

Marszałek Seymu powody ciągu rachunków, podług wywodu Prezyduiącego w Kommissyi Skarbowey z przyczyny zatrzymania z strony Kommissyi Organizacyiney pierwszych rachunków przez półtora roku za stwierdzone powołuiąc, tłómaczył przepisy rachunkowości w nieodłączney potrzebie wyciągania Remanentów, i położenia tych każdey Reprezentacyi w rachunkach funduszu ogólnego, w czem proste i w dobrey wierze składanie wszystkich rachunków utwierdzaiąc otwartość działań Rządu, niepozbawia użycia środków, ażeby Rząd dowiedziawszy się o woli Reprezentacyi kraiowey, rozważył niedogodności z połączenia rachunków, i przez oddział roczne tylko przedstawiał rachunki.

Delegowany Senator *Rałwański* w załatwieniu zaległych rachunków przechodząc podawane środki, uważał zbliżenie onych przez wezwanie od Senatu zaszczyconych zaufaniem publicznem Obywateli, ażeby przeyrzawszy rachunki przyszłey Reprezentacyi ułatwili zachodzące trudności i przekonali Kommissyią Skarbową o należytym szafunku grosza publicznego.

Marszałek Seymu proponowaney przez Delegowanego Senatora środek uznaiąc za wypływaiący z chęci Mowcy przekonania Reprezentacyi o otwartości Senatu, którą, iako Członek onegoż z wszystkiemi Współkollegami dzieli, zostawił Senatowi dalszą rozwagą uległego Jego Władzy Statutu rachunkowości, z zapewnieniem należnego wpływu Reprezentacyi kraiowey Konstytucyią wskazanego.

Następnie Marszałek Seymu przywodząc, że wszystkie poprzednie Reprezentacyie tą samą formą przedstawione maiąc rachunki, dopełniły obowiązku Konstytucyynego, na teraz tylko rachunek roku Etatowego 18$\frac{1}{1}$ do spostrzeżeń Reprezentacyi pozostaie.

Reprezentant *Soczyński* oznaymił, że przeszłe Reprezentacyie i Jey Kommissyie Skarbowe nie roztrząsały rachunków dla nieułatwioney przeszkody z ciągu rachunków lat kilku.

Marszałek Seymu ocenianie decyzyi przeszłych Reprezentacyi niewłaściwe bydź uznaiąc, gdy te nie wskazały złego użycia grosza publicznego, wszelką dalszą rozwagę za nieznayduiącą mieysca ogłosił.

Reprezentant *Soczyński* czytał Artykuł 10 Konstytucyi, i z tego moc roztrząsania rachunków Izbie Prawodawczey oznaczał.

Marszałek Seymu czytał Artykuł 135 Statutu Urządzaiącego Zgromadzenia polityczne, i z tego odnosił Władzę Izby Prawodawczey do oznaymienia w iakim stanie znalezione zostały rachunki.

Reprezentant *Soczyński* z Artykułu poprzedzaiącego 134 powyższego Statutu dowodził zamierzoną Władzę Reprezentacyi do przekonywania się czyli Summy Budżetem oznaczone wydanemi i użytemi zostały na przedmioty właściwe ich przeznaczeniu.

Marszałek Seymu zwracaiąc do właściwey materyi rachunków Akademickich z wprowadzenia Kommissyi Skarbowey w ciągu deliberacyi Izby Prawodawczey będącey, oznaymił; iż łatwy pozostanie Rezultat udowodniaiący gotowość Kommissyi Skarbowey roztrząsnienia rachunków Akademickich z zdarzonego iedynie nadzwyczaynego przypadku śmierci Kassyiera, w zawieszeniu do przyszłey Reprezentacyi pozostaiącego.

Leon Chwalibogowski,
Sekretarz Seymowy.

Z Warszawy d. 10 Lutego.

Rocznica Urodzin Jego Cesarzewicowskiey Mości Wielkiego Xcia Michała, Brata Nayiaśnieyszego Pana, obchodzoną była wczoray dnia 9 b. m. zzwykłą uroczystością w Stolicy Królestwa Polskiego. Jego Cesarzewicowska Mość Wielki Xże Konstanty, raczył z tego powodu przyymować powinszowania, a wszystkie Władze Rządowe znaydowały się na nabożeństwie odprawionem w Kościele Metropolitalnym S. Jana.

Z Paryża d. 1 Lutego.

Poseł Hiszpański odiechał wczoray ztąd i powraca przez Londyn do Madrytu. Znaydował on się na balu u Ministra Angielskiego, który wiele okazywał mu grzeczności.

Artyleryia z zamku St. Vincennes i 2gi pułku gwardyi kiryserów wyruszyły wczoray ku granicom Hiszpańskiem; piechota wychodzi dziś, a dragony gwardyi pojutrze. Odiazd Xcia Angouleme oznaczony bydź ma na 18 b. m. Mówią, iż małżonka iego odprowadzi go do Bordeaux, a może i Bajony.

Podług Monitora następuiący jenerałowie umieszczonemi są w woysku przeciw Hiszpanii działaiącemu: *Jenerałowie porucznicy*: Baron Canuel, Hr. Molitor, Xże Hohenloe, Hr. Curial, Vicehrabia Russel-d'Hurbal, Vicehrabia Tirlet, Hr. Guilleminot, Hr. Bourck, Vicehrabia Cartex, Vicehrabia Demon, Hr. d'Autichamp, Baron Dode de la Brunerie, Baron Damas, Vicehrabia Donadieu, Vicehrabia Pamphile-Lacroix, Baron de Conchy, Vicehrabia Obert. — *Marszałkowie polni*: Vicehrabia Corsin, Hr. de la Roche-Aymond, Baron Bruny, Baron Bonnemains, Hr. Grundler, Baron Gressot, Vicehrabia Vallin, Vicehrabia Toussaint, Vicehrabia Pelleport, Vicehrabia Jamin, Vicehrabia Vasserot, Baron Berge, Baron Ordeneau, Hr. Meynadier, Baron Vincent, Schaffer, Baron Hubert, Vicehrabia Vionet de Maringone, Hr. Quinsenas, Hr. Rastignac, Hr. de Vittré Baron d'Albignac, Hr. Armand de la Leyeve, Hr. de St. Chamans, Vicehrabia Bertier de Savigny, Hr. de Vence, Vicehrabia de St. Mars, Hr. de Potier, Hr. de la Rohe-jacquelin Hr. de Mellet Margr. de Marguerie, Baron Dukermont

Gougeon, Vicehrabią St. Hilaire, Baron Brincart, Hr. d'Arbaudjougnes, Vicehrabia Picot de Peccadene, Baron Fayerot, Baron Rouhault de Fleury, Baron Dezchamps.

Mówią, iż nasz Rząd chce, ponieważ Król Hiszpański znayduie się w stanie więzienia, oznaczyć w krótce wysoką osobę Rejentem Hiszpanii, przy którey zagraniczni Posłowie uwierzytelnionemi będą.

Jenerał Odonel żali się w umieszczonym liście w iedney z tuteyszych gazet przeciw zamachowi zniewolenia Króla Hiszpańskiego do przyięcia konstytucyi Francuzkiey. Jedno z umiarkowanych pism nagania ten list i dodaie: "Sądziemy z pewnością, iż Król Hiszpański pragnie tylko wolności dla nadania ludowi swoiemu konstytucyi. Nigdy Francyia nie przywłaszczała sobie mocy narzucenia swey konstytucyi, ale chce, aby Król Hiszpański odzyskał swoią niepodległość; ażeby tron swóy oparł na stałych prawach, i sam siebie zabezpieczył przeciw obłąkaniom samowolności i nastawaniom wściekłych demagogów."

Officerowie 6go pułku gwardyi Królewskiey dali obiad dla Jenerała Quesady, podczas którego spełnione zostało zdrowie Ludwika XVIII. iako pokoiodawcy Hiszpanii i spiewano pieśni na pochwałę Hiszpańskiego Baiarda. Quesada wywięzuiąc się spełnił zdrowie pułku i woyska Francuzkiego, z życeniem, aby iak nayprędzey rozpoczęła się święta krucyiata. Dzienniki opisuiące tę ucztę, dodaią, iż żołnierze takiegoż okazali ducha, i nie oznaczeni do drogi, dawali idącym przeciw Hiszpanii zegarki i pieniądze. Quesada miał kazać robić mundury Francuzkie dla siebie i swoiego sztabu.

Na giełdzie rozeszła się pogłoska, która potrzebuie potwierdzenia, że d. 22 Stycznia nastąpić miało w Madrycie wielkie poruszenie; lud udać się miał do pałacu Królewskiego i dopuścić wielkich zdrożności; straże dopełniły swey powinności, ale nakoniec przewyższaiącey liczbie uledz musiały.

Jedno z pism tuteyszych tak mowi o mowie Królewskiey przy zagaieniu posiedzeń izb: "Woyna iest prawie wydaną, i nie wypada nam iak tylko zachęcać naszych woiowników do odwagi, wystawiać im zaszczyt zwycięztwa w sprawie słuszney, za którą dawno nie walczono, i przez przypomnienie szlachetnych powodów podwyższyć w nich męztwo, które wszystkim Francuzom iest wrodzone. Czeka ich nieoceniony zaszczyt utwierdzenia tronu związkami krwi i przyiaźni z naszem Królem połączonego Monarchy, i przywrócenia mu wolności, dla nadania kraiowi stosowney do obyczaiów i zwyczaiów ludu Hiszpańskiego konstytucyi. Któryż człowiek, któremu iest droga wolność i szczęście współludzi, nie ubolewa nad zachodzącemi na półwyspiu bezprawiami? Rząd Królewski przeniknione myślami, że Francyia i Europa przez przywrocenie tylko Burbonów uspokoionemi bydź mogą, nie zaniedbał niczego, co by do utrzymania pokoiu posłużyć mogło, i sądził, iż głos umiarkowania wysłuchany zostanie; pochlebiał sobie, iż Król wspaniałomyślnego ludu odzyska moralną swoią wolność, bez którey Hiszpania cieszyć się niemoże prawdziwą wolnością, ponieważ wolność polityczna nie oddzielną iest od myśli prawa, a to utrzymać się niemoże bez iednozgodney i dzielney

woli. Buntownicy zniszczyli wszelkie usiłowania przyiacioł pokoiu, na rady przyiacielskie odpowiedzieli groźbami, zgwałcili neutralność przez przestąpienie granic Francuzkich; oni więc woynę wydali. Francyia przyymuie tedy woynę, kiedy ma bydź konieczną? i spodziewa się z ufnością, że gdy w takich okolicznościach pokoy niezgadza się ani z spokoynością, ani z honorem oyczyzny, woysko i Wodzowie okryią się nowemi laurami. „

Stoiący w porcie Marsellyskim okręt Hiszpański wzbraniał się w d. 21 Stycznia (w rocznicę śmierci Ludwika XVI.) zawiesić żałobney bandery, iak inne okręty uczyniły, lecz przymusił go do tego kapitan portowy.

Sprawuiący interessa Portugalskie, P. Sampaio, znaydował się przy otworzeniu posiedzeń, czego Hiszpański Poseł nie uczynił. Nie zdaie się, aby ieneralny nasz Konsul w Lizbonie, P. Lesseps, odebrał rozkaz do wyiazdu. P. Sampaio nie otrzymał także ani od swoiego, ani od naszego Rządu zalecenia żądania paszportów. Spodziewaią się iednak, że to z naszey strony nastąpi, ponieważ Portugaliia oświadczyła się za wspolnem z Hiszpaniią działaniem.

Sekwana po dwa razy w iednym miesiącu tey zimy zamarzła i odtaiała, co nader rzadkiem iest u nas zdarzeniem.

Od granic Hiszpańskich d. 22 Stycznia.

Rejencyia kazała znaczną liczbę woyskowych patentów wszelkich stopni drukować, i rozdała iuż wiele cywilnych i woyskowych urzędów. Między innemi Romagosa mianowany iest ieneralem kapitanem Katalonii, a Malvilla brygadyierem woyska wiary.

Jenerał Odonel wydał rozkaz dzienny do woyska wiary, w którym udziela postanowienia Kongressu w Weronie: "Rewolucyyny Rząd, z którym prowadzemy woynę, ogłoszony iest przez wszystkie prawe Rządy za wyięty z pod prawa. „ Daley zapowiada swoim żołnierzom, że w krótce stanowić będą przednią straż walecznego wiernem Monarsze swoiemu pozostałego woyska.

Paweł Mirales i Józef Bosoms zmocnili swóy korpus przez zbiegłych do Francyi żołnierzy do 1800 głów i weszli znowu do Hiszpanii. Dotąd nie byli w swoim stanowisku napastowanemi. — Zebrany w St. Laurent de Cerda z rozkazu Rejencyi korpus przybrał nazwisko ochotników Królewskich Barcellony i dowodzi nim P. Ximenez. Sądzą, iż przyłączy się do niego wielu Francuzów. — W Puicerda rozeszła się d. 18 b. m. wieść, że Misas we 2000 ludzi uderzył na Olot, w którem stał Milans; przed bramą i w mieście zaszła krwawa walka, w moc którey konstytucyioniści ze stratą 300 ludzi uchodzić musieli. Roialiści złupili miasto, ponieważ mieszkańcy z domów do nich strzelali. Mieszkańcy Puicerdy lękaią się podobnegoż napadu, ponieważ ich osada składa się tylko z 300 ludzi.

Jenerał Mina założył główną swoią kwaterę we wsi Arse niedaleko Urgel i na wszystkie strony dla swoiego bezpieczeństwa rozsełał patrole.

Z Bordeaux d. 28 Stycznia.

Od wczoraysza stoi na rzecze naszey dobrze uzbroiona i 200 ludźmi osadzona korweta Hiszpańska. Posłano iey rozkaz, aby się natychmiast oddaliła, i oczekiwana iest co chwila odpo-

widź. Pokazanie się tey korwety zrządziło tu wielką trwogę i dało powód do wszelkiego rodzaiu domysłów. Doniesiono zaraz o tem przez znaki do Roszfortu, w celu zapewne, aby ztamtąd wypłynęło kilka okrętów, dla uważania korwety Hiszpańskiey.

Z Sztokolmu d. 24 Stycznia.

Wczoray otworzył Król posiedzenia Seymu Szwedzkiego następuiącą mową: "Mci Panowie! Od 14 lat, iak Szwecyia nadała sobie konstytucyią, dziś pierwszy raz zebrali się Reprezentanci narodu na zwyczayny Seym. Półczwarta roku upłynęło od ostatnich waszych posiedzeń. Przepędzenie tak długiego czasu na łonie wewnętrzney spokoyności przy złożoney z nowych i dawnych ustaw, a dawnieyszych ieszcze rozporządzeń konstytucyi, iest rzadkim przykładem w rocznikach świata. Zdarzenia naszych czasów okazuią na iakie klęski rewolucyie wystawiały państwa. Mało ludów umiało uchronić się nieszczęść anarchii, konwulsyynych poruszeń demokracyi lub nakoniec despotycznego ucisku. Szwecyią zachowała Opatrzność od tych klęsk i ustanowiona podczas politycznych burz konstytucyia świętobliwie utrzymaną została. Każdy dobry obywatel przyzna, iż nieocenione dobrodzieystwo spokoyności wewnątrz, a niepodległość zewnątrz iest dziełem tęgości Rządu i regularnego iego postępowania. Do was, Mci Panowie, iako Reprezentantów nayenotliwszego na ziemi narodu, należy dopomagać mi do zachowania mu dobrodzieystw, których dotąd używał i do których wiąże go naydroższy interes i naysłodsza skłonność. Do was także należy uznać, iż rządzony wedle konstytucyynych przepisów kray, nie może mieć rękoymii tych przepisów, ieżeli każdy człowiek nie zachowa się w granicach przez nie zakreślonych. — Przez obraz położenia państwa, który wam podany zostanie, mieć będziecie rzetelne wyobrażenie o staranności i pracy iakich Rząd dokładał, dla zaprowadzenia ulepszeń, które naród należycie cenić umie. Tayny komitet, który mam zamiar zebrać, uwiadomiony zostanie o trudnościach, które przezwyciężyć, i przeszkodach, które uprzątnąć musiałem. — Mci Panowie Członki Rycerstwa! Wasz stan przeznaczony iest do obrony kraiu, i wywodzi swóy początek od usług, które wasi przodkowie swoim współziomkom uczynili. Zostawuiąc wam swoie imiona i pamięć cnot swoich, odkazali razem swoie powinności. Niechay: honor, oyczyzna i Król! będą zawsze hasłem waszym. — Mci Panowie Członki Stanu Duchownego! Jeżeli Szlachta obowiązaną iest bronić zarówno tak Swiątyni Religii naszey, pałacu bogacza, iak chaty ubogiego przeciw zewnętrznemu nieprzyiacielowi, ponieważ poświęcenie życia iest nayłatwieyszym z iey obowiązków, tedy powołaniem iest waszem zaszczepiać i rozszerzać naukę Jezusa Chrystusa. Sługy Boga pokoiu, zachęcaycie do zgody i iedności, nakłaniaycie umysły do wspólnego środkowego punktu, do posłuszeństwa ustawom i ich wykonawcom. — Mci Panowie Członki stanu Mieyskiego! Mieycie staranność, aby handel i kunszta kwitnęły! Usiłuycie nadać naszem płodom wartość. W wolnym kraiu chwalebne wasze zatrudnienia, które uskuteczniacie, rownaią się zaszczytom, które szczęście oręża i chwała udzielaią. —

A Wy uczciwi Rolnicy! Chlubcie się zawsze bydź karmicielami teraźnieyszego i przyszłego pokolenia. Nie spoglądaycie z pogardą na pług, który wasze oznacza prace i daie wam prawo do powie łzenia z szlachetnem ukontentowaniem: siła kraiu opiera się na liczbie iego rolników. Ziemia, którą uprawiamy, dostarcza naszem współziomkom pierwszych potrzeb, i te same ręce, które ią uprawiaią, są także w każdey chwili gotowe do bronienia iey przeciw obcemu napadowi. — Mci Panowie! Bezpieczeństwo całego kraiu wymaga, abyśmy narodowi nadali ustawy zgodne z konstytucyią, którą się rządziemy. Tak administruiący, iako też zostaiący pod administracyią zasługuią na ciągłą naszą troskliwość. Lud chce wyraźnie i dokładnie znać swoie powinności i prawa; chce także, aby iego Reprezentanci i Rząd nawzaiem się wspierali, i od połączonych tych sił, woli i patryotyzmu oczekuie swey szczęśliwości i powagi, ponieważ natura nadała zarówno narodom iak poiedyńczem osobom nieodzowne prawo utrzymania siebie. — Długi namysł przekonał mnie, iż władza Królewska od sądowey, wyiąwszy przypadki ułaskawienia, oddzieloną bydź powinna. Prezydowanie w naywyższym nadwornem sądzie, które konstytucyia Królowi naznacza, ustać musi, i władza sądowa uwolnioną tym sposobem zostanie od wpływu, iaki Monarcha mógłby mieć do naywyższego Sądu w kraiu. Odbierzecie w tey mierze wedle przepisów konstytucyi poselstwo. — Moneta stanowi maiątek obywateli, ponieważ zastępuie wartość dóbr nieruchomych i wszelkich płodów. Utrzymanie iey wartości powinno zatem bydź głównym celem prawodawstwa; lecz Mci Panowie unikaycie niebezpieczeństw, iakie z nagłych nowości wynikaią, i strzeżcie się, ażeby chcąc dobrze zrobić, nie zrobiliście gorzey. Doświadczenie, ten wielki nauczyciel ludzi, niechay waszym postanowieniom przewodniczy. Gdy konstytucyia nie dozwala mi mięszać się wprost do spraw skarbowych, przestać zatem muszę na życzeniach. Niechay wasze postanowienia takiemi będą, aby nasz kray ochroniły od zgubnych skutków, na które wiele kraiów narzeka. Naypierwszą serca moiego, zawsze z sprawą kraiu maiącą związek, potrzebą iest zmnieyszenie ciężarów publicznych; lecz czucie maiące związek z iego niepodległością, zaręcza mi, że będziecie umieli rozpoznać czego teraźnieysze stosunki wymagaią, od tego, co na pierwszy rzut oka zdawać wam się będzie zbytecznem. W pośród zamożności i nayglębszego pokoiu Opatrzność dała nam poznać, iż w tem życiu niema szczęścia bez kłopotu. Dwa pożary w iednymże dniu zagroziły stolicy i dwie trzecie części miasta Norrköpink zniszczyły. Zaledwo miesiąc upłynął, gdy podobne zdarzenie prawie całe miasto Boras w pyrzynę obróciło. Pospieszyłem z wsparciem ofiar tych nieszczęśliwych zdarzeń. Strata pieniędzy łatwo naprawioną bydź może, i z ufnością polegam, iż przyłożycie się do wybudowania obu tych miast, z któremi dobro okolic iest ściśle połączone. Obowiązki Monarchów tak są wielorakie, iż dopomaganie ludowi i cierpiącey ludzkości nie może im bydź zaprzeczone. — (Tu mówi Monarcha o zbudowanych wewnątrz kraiu

kanałach.) — Zawarta między Szwecyią i Norwegiią umowa połączenia utwierdzoną została. Wierność i rzetelność, z iakiemi oba ludy prawa swoie uznaią i szanuią, zaręcza spokoyność półwyspu i wzrastaiącą ich pomyślność. — Stosunki z zagranicznemi Mocarstwami są ciągle pełne zaufania i przyiacielskie. Czyste moie do utrzymania pokoiu dążące systema utrzyma dobre porozumienie między Skandynawiią i Mocarstwami każdego rzędu. — Syn móy, za moim upoważnieniem prosił o rękę Xiężniczki Józefy Leuchtenberg, wnuczki Króla Bawarskiego. Monarcha ten zezwolił na ten związek. Nie mogłem wstrzymać się od ukontentowania oznaymienia wam o tem, nim ieszcze zatwierdzenia nadeszły. Szczęśliwe to zdarzenie dopełnia waszych i moich życzeń, i zapewnia Skandynawskiemu półwyspu trwałość, do którey miłość iego mieszkańców do mnie i mojego syna i wzaiemne nasze uczucia nadaią mu prawo. — Ponawiam wam, Mci Panowie, zapewnienie stałych moich uczuciów i przychylności. „

Kanclerz Dworu, Hr. Wetterstädt, odczytał potem propozycie J. K. Mci, które Marszałek i Mowca powstawszy odebrali i do ucałowania ręki Królewskiey byli przypuszczonemi. Po ukończoney uroczystości udał się J. K. M. na powrót do zamku, a członki rozeszły się do izb swoich.

Z Londynu d. 28 Stycznia.

P. Jackson pobiegł ztąd w piątek z pismami do Madrytu, i powiózł razem Rządowi Francuzkiemu przez P. Canning napisaną notę, w którey polityka Anglii względem ważnego pytania tyczącego się Hiszpanii dokładnie iest wyłuszczona. Zapewniaią, iż goniec powiózł Lordowi Fitzroy Sommerset rozkaz zawarcia z Rządem Hiszpańskim traktatu przymierza, który, ieżeli Rząd Francuzki nie przyymie przełożeń Anglii, ma mieć moc swoią.

Lord Grenville udaie się z nadzwyczaynem pełnomocnictwem iako nasz Poseł do Paryża.

Przed 6 laty w Kingsholme, o półtory mili od miasta Gloucestru znaleziono na 6 stóp w ziemi kamienną około 6600 funtów ważącą, 7 stóp i 10 calów długą trumnę, w którey znaydowała się cynowa zawieraiąca w sobie szkelet Króla Artura, &c. Wszystkie te rzadkości znayduią się w posiadłości P. Ford w Gloucestershire.

Doktor Jenner, który przez zaprowadzenie krowiey ospy tak bardzo zasłużył się względem ludzkości, umarł d. 26 w Berkeley w 74 roku życia.

Napoleona biblioteka przywieziona tu została z wyspy S. Heleny, którą Xięgarz Bossang kupił i przez aukcyią znowu sprzedać chce. Wiele Xiążek zawieraią uwagi na brzegach własną reką Napoleona napisane.

Z Zante nadeszła tu wiadomość, że P. Maitland, gubernator wysp Jońskich, w krótce odwołany zostanie. Sądzą także, iż nieprzyiaciele Greków Angielscy Ajenci Meyer w Prevesa i Green w Patras przestaną urzędować.

Cargua, stołeczne miasto prowincyi Costa Rica, przez trzęsienie ziemi d. 12 Maia r. z. zburzone zostało. Osobliwsza rzecz, iż z 12,000 ludzi, to miasto zamieszkuiących, żaden niemiał zginąć.

DODATEK DO № 15. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 19 LUTEGO 1823 ROKU WE SRODĘ.

— *Z Krakowa.* —

Nadzwyczayne zniżenie się Barometru w r. 1821 i teraźnieyszym iest bezwątpienia interessuiącem całą czytaiącą publiczność. Luboć z postrzeżeń codziennie 4 razy odbywanych co do wysokości i temperatury robi się zawsze użytek, iaki należy w czasie przyzwoitym; iednakże na żądanie niektórych Przyiacioł Nauk przyrodzonych, chociaż cokolwiek za późno, podaie się one do wiadomości publiczney, prosząc P. Redaktora, aby ie w swoiey Gazecie umieścić raczył.

W Roku 1821 mieliśmy 7 Lutego naywyższe podniesienie się Barometru i w tymże roku 25 Grudnia naywiększe zniżenie iakie, nie mówię u nas, ale nawet i w całey Europie, gdzie oddawna porządne czynią się obserwacye, od lat kilkudziesiąt postrzegać się nie dało. Pierwsze z nich wynosi 763,76 millimetrów czyli 28 calów 3,45 linii par. 5 drugie 25 Grudnia wynosi 713,19 Milmt. czyli 26″ — 4‴ 9″ — Zniesienie, które w tym roku 1823 o godzinie 7 z rana 5 Lutego postrzedz się dało wynosi 709 39 milimt. czyli 26 cali 3,28 linii par.

Z Obserwacyy czynionych przez lat 34 w Warszawie przez JX. Bystrzyckiego Astronoma Królewskiego i JP. Kort ma od 1779 do 1812, nayniższa była wysokość 26 cali 1 linii p. w r. 1786, d. 9 Kwietnia. Luboć położenie i wyniesienie mieysca może sprawić znaczną rożnicę względem nas, ztem wszystkiem, dla samey epoki warte są wzmianki w tym razie, gdyż i teraźnieysze zniżenie się, luboć różne iest po różnych kraiach, iednakże wszędzie postrzegać się dało, iako nadzwyczayne.

Nie iest tu mieysce tłomaczenia się ze wszystkich szczegołów tych moich postrzeżeń, w innem mieyscu i czasie zdam tego sprawę, to tylko przydam tymczasem, iż podniesienie powierzchni Merkuryuszu nad powierzchnią Wisły, poprawa kapillarności, temperatury, czyli prawdziwego podłużenia się Merkuryuszu i rozszerzenia się skali metalowey, czego dawniey w obserwacyach niedopełniano, wszystko było ściśle pod rachunek wzięte, i dla tego to, luboć niewiem o wszystkich szczegółach powyższych postrzeżeń JX. Bystrzyckiego, zdaie mi się iednakże, że one potrzebowałyby podobnych poprawek, ieżeliby z nich miał bydź przyzwoity zrobiony użytek.

Markiewicz.

Z Wiednia d. 11 Lutego.

Nayiaśnieyszy Cesarz raczył uroczystość urodzin swoich d. 12 Lutego przypadaiącą przenieść na niedzielę d. 9. — W dniu tym cały Dwor wystąpił w nayiększey gali, a C. K. Nadworny Marszałek, trzy przyboczne gwardyie, wraz z zamkową strażą, tudzież Wielki Koniuszy przybyli do zamku. — O godzinie 10 raczyli NN. Cesarstwo przyymować życzenia od Arcybiskupa, od Ministrów stanu i konferencyynych, od Naczelników władz nadwornych, Feldmarszałków, Kapitanów przyboczney gwardyi, Kawalerów orderu Złotey Ostrogi i C. K. orderów i Dworu. — O godzinie 11 udali się NN. Cesarstwo z całym Dworem do zamkowego Kościoła, a za powrotem z Kościoła Nuncyusz Papiezki i Ambassadorowie wprowadzanemi byli każdy z osobna na posłuchanie, a potem Posłowie. Po ukończonych posłuchaniach składały Damy swoie życzenia. Potem udali się NN. Cesarstwo z Wysoką Rodziną i Dworem do sali, i w przechodzie w izbie tayney rady dozwolili sobie przez Ambassadorów i zagranicznych Posłów przedstawić cudzoziemców swoich narodów, w którym czasie Sekretarze poselstw, Rezydenci i sprawuiący interessa złożyli Im także swoie uszanowania. Potem rozpoczął się przy zwykłych uroczystościach obiad, a po iego ukończeniu małżonki Posłów miały posłuchanie w sali zwierciadlaney.

Z rozkazu N. Cesarzowey i Królowey, iako naywyższey Opiekunki gwiazdzistego orderu Damskiego, d. 6 Lutego o godzinie 11 przed południem odprawione zostały doroczne exekwiie za ś. p. Założycielkę tego orderu Cesarzową Eleonorę, urodzoną Xiężniczkę Mantuańską, i inne zmarłe Damy tego orderu, na których znaydowała się N. Cesarzowa z obecnemi tu Arcyxiężniczkami i Damami orderu.

Z Madrytu d. 22 Stycznia.

List z Guadalaxara pod d. 18 b. m. donosi, że fakcyioniści na 3 korpusy podzieleni Medina-Celi, Ateinza i Siguenza trzymaią osadzone. Rząd przedsięwziął środki i wysłał kilka korpusów dla wyparcia ich ztamtąd.

Dziennik *Ecpectator* stara się następuiącym sposobem uspokoić lud względem naszych uzbraiań: Będziemyż mieli woynę? Pytanie, które każdy czyni, a my niewiemy iak na nie odpowiedzieć. Gdy czytamy noty trzech Gabinetów, nieznayduiemy ich wcale za pokoiem; gdy czytamy Angielskie Ministrowskie pisma, widziemy, iż nie będzie woyny. Niektóre z pism Francuzkich mówią o woynie, inne zapewniaią, iż pokóy będzie utrzymany. Któż tu prawdę mówi? Nie wiemy; ale niechay co chce, iesteśmy Hiszpanami, nikogo nie wyzywamy i spokoynie oczekiwać możemy, kto nas zaczepi. Nagraniczne nasze twierdze będą przed 3 miesiącami w naylepszym stanie obrony; mieć będziemy zapas 100,000 karabinów; na zasłonienie naszych brzegów wypłynie 50 okrętów; 50,000 mundurów, nad któremi teraz pracuią, będzie w gotowości; woysko składać się będzie z 180,000 ludzi; urządzonych zostanie 52 wielkich guerilas (kup zbroynych) a w potrzebie więcey ich się utworzy. W takim stanie znaydować się w Kwietniu będziemy i ten postawi nas pewnie w możności oparcia się każdey napaści, skoro, o czem nie wątpiemy, tak zręczny jenerał, iakim iest Mina, postawionym zostanie

na czele woyska. Oprócz tych wszystkim narodom wspólnych do obrony sposobów, walczy ieszcze za nas świętość naszey sprawy, znaiomość którą nam sama woyna nadaie kraiu, z którym walczemy i punktów, które osadzić lub opuścić mamy.„

Noty zagranicznych Mocarstw zrobić w Kadyxie miały wielkie wrażenie. — Kupcy w Korunie lękaią się o utracenie handlowych swoich związków z Hawanną i Porto-Rico.

Dziennik *Universal* oznaymił urzędowe doniesienie Jenerała Milans: "Nigdy w Katalonii i Arragonii nie okazało się tak wiele kup roialistów iak w tey chwili. Miralles zrządził w Tarragonie okropny wi ok, ponieważ konstytucyyny batalion, który nie chciał broni złożyć, skazał wyciąć. Widoczną iest rzeczą, że Miralles, Mosen-Anton, Fleyres i inni roialistów dowódcy podług iednegoż działaią planu, to iest czynienia z Mequinenzy swoich poruszeń. Maią do 20,000 ludzi i opatrzonemi teraz są w pieniądze, które ich żołnierze naszem pokazuią, dla nakłonienia ich do przeyścia na ich stronę.„

Na posiedzeniu d. 19 trudniły się Stany pretensyią do Rządu Hiszpańskiego Kupca z Bordeaux Bulguerie, która do $4\frac{1}{2}$ mill. realów wynosi. Trybunały Hiszpańskie przyznały iuż tę pretensyią, a Stany na wniosek kommissyi skarbowey odesłały rzecz do Rządu, aby ułożył się w iak naymniey uciążliwym sposobie dla Hiszpanii z P. Bulguerie.

OGŁOSZENIE.

DZIEIE DOBROCZYNNOŚCI KRAIOWEY I ZAGRANICZNEY

z wiadomościami ku wydoskonaleniu iey służącemi.

Rok 1823.

Pismo peryodyczne z poruczenia JW. Rymskiego Korsakowa, Gubernatora Woiennego Litewskiego, Jenerała piechoty kawalera, nadochów domu ubogich Towarzystwa Wileńskiego Dobroczynności wydawane.

Komitet naukowy, zważywszy, że plan wydawania Dzieiów Dobroczynności na rok 1823, potrzebuie większego wyłuszczenia rzeczy, o czem iuż w oznaymieniu swoim w roku 1820 w miesiącu Październiku w tychże dzieiach na karcie 544 napomknął; postanowił pierwiastkowy układ tego pisma więcey rozszerzyć, a tem samem do powszechnieyszego użytku zastosować.

Zachowuiąc przeto dawnieyszy podział materyi, umyślił ogłaszać w nich ieszcze następuiące:

I. Dobroczynność Duchowna współczesna.

W tym oddziale pomieszczane będą:

a) Fundusze na kościoły, domy zakonów, szkółki parafiialne, plebaniie, bractwa, cmentarze i t. d.

b) Dzieła osób duchownych, służące do zbudowania i zasługuiące na uwielbienie.

c) Żywoty i nekrologi osób duchownych wszelkiego wyznania, godnych wspomnienia z uczynków miłosiernych, przykładów pobożnych i dobroczynnych.

II. Wiadomości Rzeczy Duchownych.

a) Rozporządzenia władz rządowych, tyczące się duchowieństwa wszelkiego wyznania w Rossyi.

b) Podniesienia na wyższe stopnie osób duchownych tak świeckich iako i zakonnych.

c) Doniesienia o wakuiących beneficyach.

III. Sztuki, Umieiętności, Kunszta i Rzemiosła.

a) *Wymowa.* Prawidła wymowy kaznodzieyskiey, oraz iey wzory z oyców świętych greckiego i łacińskiego kościoła czerpane, albo też i z nowożytnych celnieyszych kaznodzieiów; szczególniey zaś w materyiach tyczących się dobroczynności: a nadto krótsze, lub dłuższe wyiątki z żywotów Świętych pańskich, miłością bliźnego przed światem wsławionych i t. d.

b) *Poezya.* Ody religiyne, pieśni pobożne i wiersze pisane ku uwielbieniu dobroczynności.

c) *Historya.* Zaprowadzenia Dobroczynności u starożytnych, pobożne fundacye, szpitale i inne miłosierne uczynki u narodów rozmaitych i t. d.

d) *Pedagogia.* Wiadomości o szkołach i edukacyi udzielane przez zwierzchność szkolną dla wiedzy zgromadzeń szkolnych, rodziców, krewnych i opiekunów

e) *Technologia*. Sposoby zatamowania w samem zrodle nędzy, ubogiey i pracowitey klassy ludu przez rozkrzewienie przemysłu i wskazanie ułatwiaiących do niego środków, przez nastręczenie i ułatwienie zarobku.

Opisanie machin, mianowicie rolniczych. Wyrabianie surowych płodów na pożyteczne produkta przemysłu.

Wynalazki odnoszące się do rzemiosł i przemysłu, mianowicie potrzebnego dla gospodarzy wievskich i rolników, tudzież sposoby zachowania różnych rzeczy od zepsucia.

f) *Medycyna popularna*. Sposoby ratowania nieszczęśliwych w przypadkach nagłych, szczególnie w mieyscach tych, gdzie nie można natychmiast mieć lekarza.

g) *O Bankach i lombardach*.

h) *Literatura i Bibliografia*. Wiadomość o dziełach prawdziwie moralnych, do ukształcenia umysłu i serca służących, tudzież o dziełach tyczących się religii, z wymienieniem ich treści lub z całkowitym rozbiorem.

i) *Rzeczy rozmaite*.

Po obeznaniu Publiczności z planem, iakiego się myśli trzymać Komitet Naukowy w wydawaniu Dzieiów Dobroczynności w następnych latach, poczynaiąc od 1823, oświadcza czułe podziękowanie wszystkim tym szanownym Mężom, którzy, czy to pracami literackiemi, czy w zbieraniu prenumeraty wspierali zamiary Komitetu. Zapisuie szczególnieyszą wdzięczność szanownym Panom Marszałkom i Komisarzom ziemskim, którzy przez gorliwość swoię znakomicie się przyczynili w roku 1820 do zebrania liczney prenumeraty, tak, że postawili Komitet w możności ofiarowania 1000 rubli srebrem domowi Wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności: a wszystkich razem Komitet nayuprzeyniey prosi, aby mu nadal tych pomocy nie odmawiali.

Dzieie Dobroczynności wychodzić będą numerami od 6ciu arkuszy naymniey, w formacie in 8vo maiori, na końcu każdego miesiąca.

Prenumerata roczna na papierze zwyczaynym z pocztą i bez poczty rubli srebrem . . . . . 6.

Na papierze pięknym 7 k. 50.

Przyymuie się we wszystkich expedycyiach pocztowych, u Dyrektorów gimnazyalnych i Dozorców szkoł wydziału Uniwersytetu Wileńskiego. Za granicą u wszystkich Księgarzy; w Warszawie na Królestwo Polskie, Galicyą i W. X. Poznańskie, skład exemplarzy będzie w Księgarni Zawadzkiego i Węckiego. W Lipsku, na wszystkie kraie zagraniczne, w Księgarni JP. Kummera. W Wilnie, po wszystkich Księgarniach i w sklepie Towarzystwa Dobroczynności.

Pisma wszelkie przyymuie Komitet Naukowy pod swoim adresem w Wilnie.

W imieniu Komitetu Naukowego.

Stan. X. *Zantyr* Prałat Mohil. Prob. Słucki S. T. i O. P. Doktór, Wileń. Uniwers., Człekolubnego Towarzystwa St. Petersburskiego naukowego, i słuckiego opiekuńczego Komitetu Członek, i Kawaler ord. ś. Stanisława i ś. Anny 2giey klassy.

X. *Mamert* z Fulsztyna *Herburt* ś. Teol. Doktor, Kan. Katedral. łucki, Rektor głównego Wileń. duchownego Seminarium.

J. E. Lachnicki F. D. Kamer Junkier J. J. Mości, Członek Kommissyi Radziwiłłowskiey i różnych towarzystw uczonych.

Ludwik Jelski były Podpołkownik W. P. Członek Kommissyi Radziwiłłowskiey i kawaler.

LOTERYIA KRAIOWA.

W 21 Ciągnieniu dnia 19 Lutego r. b. w przytomności osób od Rządu do tego wyznaczonych, wyciągnięte z koła zostały Numera następuiące:

52. 15. 23 53 78.

DONIESIENIA.

W dniu 3 Marca r. b. o godzinie 9tey zrana w Krakowie w Sukiennicach rozpocznie się licytacya różnych ruchomości iako to: mebli, zegaru, Szkła, pozytywu z kurantami, termometrów i barometrów, nie mniey zbioru xiążek wybornych Autorow w językach: łacinskim, francuzkim, włoskim i niemieckim. Chęć licytowania maiących podpisany Komornik zaprasza. — W Krakowie dnia 18 Lutego 1823 roku.

H. *Salamoński*, Kom. Sądu.